

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/8/2017
Identifikačné číslo spisu: 3115221072
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3115221072.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Z. F., bytom W., E., zastúpenej JUDr. Annou Žedényiovou, advokátkou so sídlom v Trenčíne, Palackého 85/5, proti odporcovi Z. F. bytom J., o určenie výživného na manželku, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 14C 341/2015, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. júna 2016 sp. zn. 19 Co 234/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. júna 2016 sp. zn. 19 Co 234/2016 potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O. s. p.“) rozsudok Okresného súdu Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 29. februára 2016 č. k. 14 C 341/2015-57, ktorým zamietol návrh navrhovateľky o určenie výživného na manželku a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že sa stotožňuje v celom rozsahu so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie (§ 219 ods. 2 O. s. p.), ktorý správne právne posúdil vec podľa ustanovenia § 71 ods. 1 Zákona o rodine, keď konštatoval, že navrhovateľka v konaní neuniesla dôkazné bremeno v tom, že by životná úroveň odporcu bola natoľko vyššia než jej životná úroveň, aby bolo potrebné kompenzovať tento rozdiel určením vyživovacej povinnosti odporcu voči navrhovateľke. Príjem odporcu po odpočítaní výživného na dcéru je v zásade rovnaký ako príjem navrhovateľky; podobne výdavky na domácnosť a na veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva oboch účastníkov sú približne rovnaké a obaja účastníci majú aj takmer rovnaké finančné zabezpečenie. Požiadavka rovnakej životnej úrovne manželov neznamená mechanickú rovnosť medzi manželmi, vyvodzovanú iba z ich zárobkov. Tomu nasvedčuje aj slovné spojenie „v zásade“ v citovanom ustanovení. Aj v tomto prípade platí ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého súd pri určení výživného prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného a zárobkové schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Pre rozhodnutie súdu o výživnom medzi manželmi podľa uvedených ustanovení nestačí zistiť len osobné, zárobkové a majetkové pomery manželov, vrátane ich príjmov, ale

treba zistiť aj mieru potrieb, danú povahou práce, spôsobom života, zdravotným stavom každého z manželov, prípadne inými závažnými okolnosťami. Odporca, ktorý bol úspešný v odvolacom konaní (§ 142 ods. 1 O.s.p.), si trovy odvolacieho konania neuplatnil, preto mu odvolací súd ich náhradu nepriznal.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanoveniami § 420 a/ až f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 CSP. Naplnenie predmetných zákonných ustanovení videla v nesprávnom právnom posúdení, konkrétne v nesprávnom výklade a aplikácii ustanovenia § 71 ods. 1 Zákona o rodine a § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie) nezohľadňuje starostlivosť navrhovateľky o domácnosť a oprávnené výdaje s tým spojené, ktoré navrhovateľka riadne zdokladovala a preukázala. Tiež súdy oboch inštancií vychádzali pri svojom rozhodovaní z nesprávne zisteného skutkového stavu vo vzťahu k mesačnému príjmu oboch manželov; príjem navrhovateľky ustálili na vyššiu sumu než v skutočnosti je a príjem odporcu na nižšiu sumu než akou disponuje. Napokon odvolací súd a aj súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nevyhodnotili správne navrhovateľkou navrhnuté dôkazy. Z uvedených dôvodov navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Odporca vo svojom vyjadrení k dovolaniu vyslovil presvedčenie, že nie sú dané dôvody dovolania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť, resp. že dovolanie nie je prípustné. Rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne a právne správne. Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd podané dovolanie zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie naďalej nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

6. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V danom prípade navrhovateľka prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovení § 420 a/ až f/ CSP a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 CSP.

9. Z doslovného znenia ustanovení CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP ako aj v zmysle § 421 CSP.

10. Najvyšší súd v rozhodnutí z 19. januára 2017 sp. zn. 8 Cdo 213/2016 skúmal prípustnosť dovolania podaného po 1. júli 2016, ktorú dovolateľ vyvodzoval súbežne z oboch uvedených ustanovení. Trojčlenný senát 8 C vo svojom rozhodnutí nevyjadril právny názor, podľa ktorého by bola nemožná takáto kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania; dovolanie odmietol s odôvodnením, že jeho prípustnosť nevyplýva ani z § 420 písm. f/ CSP, ani z § 421 ods. 1 CSP. Uvedený senát teda vychádzal z názoru, podľa ktorého dovolateľ môže vyvodzovať prípustnosť dovolania súbežne z týchto dvoch ustanovení.

11. V inej právnej veci trojčlenný senát 3 C najvyššieho súdu dospel pri svojom rozhodovaní k názoru, ktorý je odlišný od záverov senátu 8 C, v zmysle ktorého je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania vylúčená. Senát 3 C preto podľa § 48 ods. 1 CSP uznesením zo 6. marca 2017 sp. zn. 3 Cdo 8/2017 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej len „veľký senát“), pričom v uznesení o postúpení veci odôvodnil svoj odlišný právny názor.

12. Veľký senát, ktorého právny názor je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP) vo svojom rozhodnutí z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 dospel k záveru: „Kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.“

13. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedenými závermi posudzoval prípustnosť dovolania navrhovateľky iba z hľadiska ňou tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 CSP); v rámci dovolacieho prieskumu teda nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia dovolateľky, že jej mimoriadny opravný prostriedok je prípustný tiež podľa § 421 CSP.

14. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ustanovenie § 420 CSP formuluje jednak prípustný predmet, a to vymedzením, proti akým rozhodnutiam je dovolanie prípustné (vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí). Pre prípustnosť dovolania je ďalej potrebné, aby tieto rozhodnutia trpeli niektorou z väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP; tieto budú relevantné len vtedy, pokiaľ trvajú aj v priebehu dovolacieho konania. Vady zmätočnosti sú zároveň dovolacím dôvodom podľa § 431 CSP.

15. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len

zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

16. Už podľa predchádzajúcej úpravy platilo, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznesie právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Po 1. júli 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ dovolateľka súdom vytýka niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila (viď rozhodnutie veľkého senátu).

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade navrhovateľkou uvádzané nesprávne právne posúdenie veci v otázke určenia výživného na manželku ako aj namietané nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie dôkazov nezakladá vadu zmatečnosti podľa § 420 Civilného sporového poriadku.

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie navrhovateľky je procesne neprípustné; vzhľadom na to jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

19. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku a § 451 ods. 3 CSP.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.